

Dobri ali slabi profesorji? Začetniki ali tudi tisti, ki so pred upokojitvijo? Samó profesorji nekaterih predmetov ali kar vsi? In ali vsi na enak način? Že ta vprašanja kažejo, do kakšnih zmed lahko v praksi pripelje enostaven uradniški predpis. Namesto reda lahko povzroči nered, namesto jasnosti zmedo, namesto enotnosti nepotrebne zdrahe.

Sicer je pa to usoda vsakega predpisa, ki se ne loti stvari pri pravem koncu. V našem šolstvu nasploh, in v srednjem posebej, reforme pač ni začenjati z uradniškimi, že po njihovi naravi togo formalističnimi predpisi, ampak z uveljavitvijo jasne vsebinske koncepcije v predmetniku, učnih načrtih, učbenikih in učilih, se pravi v izobrazbenih standardih, ki naj jih naše šolstvo dosega, da bo zares služilo svojemu namenu. Ne dvomimo, da bo to boljša in edino prava pot v resnično šolsko reformo, s tem pa tudi k enotnosti, redu in učinkovitosti našega šolskega sistema. V to smer si morajo prizadevati vsi, ki so zanjo zares poklicani — strokovnjaki, pedagoški teoretiki in svetovalci, praktiki in šolniki; uradniška administracija naj jim sledi in omogoča delo, ne pa da jim po nepotrebem predpisuje neživljenjske obzorce.

J. K.

TELOVADBA ALI REPERTOAR?

V Delu 16. oktobra 1969 smo brali razgovor s predsednikom Društva slovenskih filmskih delavcev pod naslovom Tretji val v slovenskem filmu. Ker tega razgovora do 1. novembra nihče ni preklical, bo najbrže res, da točno in zvesto obnavlja vprašanja in odgovore. In če je tako, naj nam bo dovoljeno pripisati nekaj opomb k temu razgovoru. V kratkih potezah bomo obnovili iz intervjuja osnovne,

a metodološko povsem nove misli in ugotovitve. Prvič. Avtorji scenarijev so prebrali svoja dela v Društvu slovenskih filmskih delavcev. Drugič. Ko so jih prebrali, je sledila diskusija. Na vprašanje, ali je bilo kaj preprirov in nesporazumov, odgovarja predsednik takole: »Ne, razgovor je bil popolnoma na akademski ravni, argumentacije in protiargumentacije nadvse strokovne in končni rezultat

soglasen.« Tretjič. Na vprašanje, ali je program sestavljen po temah, po scenarijih, po realizatorjih ali pa po denarnih in komercialnih postavkah, je odgovoril omenjeni predsednik takole: »Upoštevali smo vse elemente in celo tako pretelovadili vso zadevo, da bo mogoče namesto štirih celovečernih filmov izdelati pet, kar bi bil za našo malo Slovenijo izreden dogodek.« Četrtič. Nato zvemo, nekaj podatkov o Pretnarjevem filmu Aleluja in o Hladnikovem filmu Velike dogodivščine malega Jakca. Kar pa zadeva Franceta Štiglica nam sporoča omenjeni predsednik tole: »Po točkah, ki so jih zbrali avtorji, bi prišel France Štiglic v poštev z glasbeno pravljico v zgodovinskih kostumih Hlapček, vendar bom predlagal, da

se sme sam odločiti med to temo in Mrtvim Kurentom po Mihi Remcu«. Petič. V zvezi z Duletičevim scenarijem Na klancu nastopa strah pred Cankarjem. »Scenarij je dober, vendar pa se mi zdi Cankar za platno izredno trd oreh. Jaz bi imel strah pred njim.« Šestič. Potem zvemo, kako Vitomil Zupan nadaljuje predsednikovo delo: »Vitomil Zupan je napisal po svoji uspeli radijski igri in odrskem delu moderno dramo mladih ljudi Crvi. Naslov mi sicer ne ugaja, tembolj pa vsebina in problem. Nekdo od avtorjev, ki so glasovali za to dramo, je lepo omenil, da je to v celovečernem filmu nadaljevanje problema, ki sem ga razkril v kratkem Samomorilci pozor. Vendar bi sam pristavil, da ne bo tako težak slog obdelave, čeravno ne mislim nobeni od generacij, ki bodo nastopale v njem, ničesar prihraniti.« Sedmič. Po tem opozorilu pa nastopi nova generacija v slovenskem filmu. »Ta prinaša antonionijevsko ozračje, felinijevski profil in film protest.«

To so glavne misli iz omenjenega razgovora. Kdor pozna zgodovino svetovnega filma, bo zlahka ugotovil in spoznal, da se je zgodilo nekaj nadvse pomembnega, nekaj, kar še ni znanega in kar še nihče ni doslej tvegala ali poskusil. Najprej je treba brati scenarije, nato je potrebno malo telovaditi in ko se štiglic sme odločiti, kaj bo delal, nastane antonionijevsko ozračje, felinijevski profil in film protest. Ali smemo upati, da je s temi in podobnimi izhodišči premagana dolgotrajna kriza slovenskega filma? Kar človek obžaluje v tem trenutku, so izgubljena leta v razvoju domače filmske produkcije. Zdaj pa je konec blodenj in zgrešenih misli, ki opredeljujejo umetnost kot izraz ustvarjalnih osebnosti, njihovega vsebinskega in idejnega odnosa do sveta, ljudi in stvari. Konec pa je tudi tistih zmot, s katerimi se

je v filmskem programu izražala naša duhovna in artistična zmogljivost oziroma umetnikovo kritično razmerje do dobe in družbe. — Kaj pa, če se je le oblikovanje filmskega programa zdaj preselilo v najnižjo obliko manipulacije z idejami, izpovedmi, imeni in denarjem? Ali morebiti niso antonionijevsko ozračje, felinijev nemir in film protest pravzaprav upor proti manipulaciji s filmom v razmerah tržnega gospodarstva in je naš predsednik le zamenjal vzroke in posledice, umetniški program pa s telovadbo?

B. Š.

1000 PESMI, 1000 STRANI IN MANJ KOT TISOČ PESNIKOV

Kdor prebira reklame, je opazil v naših časnikih vabilo Cankarjeve založbe, s katerim napoveduje izid »velike antologije slovenske poezije Živi Orfej«. Taka je podoba oglasa:

ZIVI ORFEJ

velika antologija slovenske poezije 1000
pesmi, 1000 strani, usnjena vezava
Samo do 31. 10. 1969 po naročniški ceni
100 N din

Naročila sprejemajo vse knjigarne
in Cankarjeva založba — Ljubljana,
Kopitarjeva 2

Vprašati se moramo, kaj naj bralec razbere iz pričujoče reklame? Kaj pomeni tisoč pesmi in kaj pomeni tisoč strani? Res je sicer, da sodobna komercialna in reklamna tehnika napredujeja s pomočjo silovite fantazije svojih avtorjev in res je tudi, da se življenje sodobnika čedalje bolj prilagaja sugestivni taktiki reklame. Vendar pa sta v omenjeni napovedi opisani dve pomembni količini: prva je tisoč pesmi in druga je tisoč strani; obe količini bosta obdani z usnjem,